

Briuselis, 2026 m. gegužės 5 d.
(OR. en)

8874/26

ECOFIN 569
UEM 159
FIN 626
ECB
EIB

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. gegužės 4 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	C(2026) 2647 final
Dalykas:	Komisijos pranešimas Gairės valstybėms narėms dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės galutinio etapo ir užbaigimo veiklos aspektų

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2026) 2647 final.

Priedama: C(2026) 2647 final

Briuselis, 2026 04 30
C(2026) 2647 final

Komisijos pranešimas

**Gairės valstybėms narėms dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės
galutinio etapo ir užbaigimo veiklos aspektų**

Komisijos pranešimas

Gairės valstybėms narėms dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės galutinio etapo ir užbaigimo veiklos aspektų

1. BENDRIEJI PRINCIPAI

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP) – laikina priemonė, sukurta COVID-19 krizės neigiamo poveikio kontekste siekiant skatinti Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Ja siekiama didinti valstybių narių atsparumą, pasirengimą krizėms, gebėjimą prisitaikyti ir augimo potencialą, teikiant joms finansinę paramą jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose nustatytiems reformoms ir investicijoms įgyvendinti.

Reglamentas (ES) 2021/241¹, kuriuo nustatyta EGADP, įsigaliojo 2021 m. vasario mėn. Šis reglamentas iš dalies pakeistas du kartus: Reglamentu (ES) 2023/435², kuriuo įtraukti „REPowerEU“ tikslai, ir Reglamentu (ES) 2024/795³, kuriuo sukurta Europos strateginių technologijų platforma (toliau – STEP). Prie jo pridedami du deleguotieji reglamentai, kuriais nustatomi bendri rodikliai⁴ ir socialinių išlaidų stebėjimo metodika⁵.

2025 m. birželio 4 d. komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“⁶ Komisija priminė apie taikomą teisinę sistemą ir atitinkamus paskutinio EGADP įgyvendinimo etapo terminus. EGADP reglamente nustatyta, kad visos reformų ir investicijų įgyvendinimo tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos iki 2026 m. rugpjūčio 31 d.⁷

Šiose gairėse valstybės narės informuojamos apie paskutinius programos įgyvendinimo veiksmus iki 2026 m. pabaigos ir po 2026 m. taikomą tvarką ir pareigas. Jose primenama apie reguliavimo sistemą ir pateikiama papildomos informacijos apie tai, kaip Komisija ketina įgyvendinti pagrindinius Priemonės užbaigimo aspektus. Jose taip pat paaiškinamos tęstinės valstybių narių stebėsenos, kontrolės, audito ir duomenų saugojimo pareigos po 2026 m. ir pateikiamos galutinės datos su EGADP susijusioms pareigoms teikti ataskaitas įvykdyti.

¹ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė.

² 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB.

³ 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/795, kuriuo sukuriamą Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiami Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241.

⁴ 2021 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2106, kuriuo nustatomi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinės bendri rodikliai, išsamiai apibrėžiami jos elementai ir taip papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė.

⁵ 2021 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2105, kuriuo nustatoma socialinių išlaidų ataskaitų teikimo metodika ir taip papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė.

⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“, COM/2025/310 *final/2*.

⁷ EGADP reglamento 18 ir 20 straipsniai ir atitinkamų Tarybos įgyvendinimo sprendimų 2 straipsnio 4 dalis, o dėl paskolos paramos – 3 straipsnio 4 dalis.

Šios gairės skirtos padėti nacionalinėms institucijoms taikyti EGADP reglamentą. Autoritetingai aiškinti Sąjungos teisę yra kompetentingas tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

2. PASIRENGIMAS UŽBAIGIMUI

2.1. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pakeitimai

Siekdama užtikrinti tinkamą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų (toliau – EGAD planai) įgyvendinimą, Komisija rekomendavo visoms valstybėms narėms iki 2025 m. pabaigos⁸ atlikti būtinus savo EGAD planų pakeitimus. Visos valstybės narės arba ėmėsi tokių pakeitimų, arba rengiasi tai daryti.

Per visus 2026 metus dėl objektyvių aplinkybių tam tikrų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekti vis tiek gali nebepavykti, todėl, vadovaujantis EGADP reglamento 21 straipsniu, valstybės narės gali pateikti Komisijai pagrįstą prašymą pateikti pasiūlymą iš dalies keisti Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Tačiau tai, ar tokias peržiūras bus galima atlikti 2026 m., priklausys nuo EGADP reglamente nustatytų įgyvendinimo terminų ir praktinių aplinkybių.

Kadangi tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos iki 2026 m. rugpjūčio 31 d., Taryba neturi galimybės priimti EGAD planų pakeitimų po 2026 m. rugpjūčio 31 d. Be to, tik tuo atveju, jei pakeitimai bus priimti iki 2026 m. rugpjūčio 31 d., Komisija galės įvertinti mokėjimo prašymus, pateiktus remiantis tokiais peržiūrėtais Tarybos įgyvendinimo sprendimais, ir laiku priimti susijusį sprendimą dėl mokėjimo, kad lėšos būtų išmokėtos iki 2026 m. gruodžio 31 d., kaip numatyta EGADP reglamento 24 straipsnio 1 dalyje.

2.2. Prašymų iš dalies pakeisti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą pateikimas

Kad Komisija galėtų įvertinti visus prašymus iš dalies pakeisti EGAD planą ir atitinkamus Tarybos įgyvendinimo sprendimus pagal 2.1 skirsnyje nustatytą tvarkaraštį, valstybės narės savo pasiūlymus dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimų pakeitimų, jei tokių yra, turėtų pateikti ne vėliau kaip 2026 m. gegužės 31 d.

Komisija negali įsipareigoti laiku baigti vertinti bet kurio po tos datos pateikto pakeitimo prašymo, kad iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. Taryba galėtų priimti peržiūrėtą sprendimą.

⁸ COM(2025) 310, 3.1 skirsnis.

3. GALUTINIŲ MOKĖJIMO PRAŠYMŲ, MOKĖJIMŲ SUSTABDYMŲ IR ATŠAUKIMŲ TVARKA

3.1. Teisinis pagrindas

Pagal EGADP reglamento 20 straipsnio 5 dalies d punktą, visos tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. Vertinant mokėjimo prašymus į bet kokius po tos datos atliktus valstybių narių veiksmus, kuriais siekiama patenkinamai pasiekti tarpines ir siektinas reikšmes, atsižvelgti negalima.

Komisija įvertins, ar patenkinamai pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės, įtrauktos į galutinius mokėjimo prašymus pagal 2023 m. vasario 21 d. paskelbtą *Tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių vertinimo pagal EGADP reglamentą sistemą*⁹.

Visi mokėjimo prašymai, įskaitant valdymo deklaracijas, atliktų auditų santraukas ir visus jiems įvertinti būtinus patvirtinamuosius įrodymus, turi būti pateikti Komisijai ne vėliau kaip 2026 m. rugsėjo 30 d. Šis terminas atitinka galiojančius finansavimo susitarimus ir paskolos susitarimus¹⁰. Kai taikytina, valdymo deklaracijoje turėtų būti nurodyta, ar elementai įgyvendinti tik iš dalies, o pagrindime atitinkamai turėtų būti nurodyti visi apribojimai, nuokrypiai ar neįgyvendinti elementai.

Visi Komisijos mokėjimai turi būti atlikti iki 2026 m. gruodžio 31 d.¹¹

3.2. Įrodymų pateikimo ir galutinių mokėjimo prašymų nagrinėjimo tvarkaraštis

Laikantis nustatytų mokėjimo prašymų pagal EGADP nagrinėjimo procesų ir tvarkos, 2026 m. pabaigoje vertinant mokėjimo prašymus bus taikomas toliau pateiktas (orientacinis) tvarkaraštis ir terminai.

Mokėjimo prašymus pateikus iki 2026 m. rugsėjo 30 d., Komisija per du mėnesius (pagal EGADP reglamento 24 straipsnio 3 dalį) turės preliminariai įvertinti, ar patenkinamai pasiektos atitinkamos tarpinės ir siektinos reikšmės. Tokius preliminarinius vertinimus Ekonomikos ir finansų komitetui (toliau – EFK) Komisija ketina pateikti iki 2026 m. lapkričio 20 d. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad EFK savo nuomonę (dėl visų iki 2026 m. lapkričio 20 d. pateiktų preliminarių vertinimų) ketina pateikti iki 2026 m. gruodžio 8 d. tam, kad Komisija galėtų priimti sprendimus dėl mokėjimų patvirtinimo iki 2026 m. gruodžio 18 d. ir atitinkami mokėjimai būtų atlikti iki 2026 m. gruodžio 31 d.¹²

Atlikdama vertinimą Komisija vis tiek gali prašyti pateikti papildomos informacijos ir (arba) atlikti patikras ir kontrolę vietoje, kaip numatyta finansavimo susitarimų 6 straipsnio 4 dalyje ir paskolos susitarimų 7 straipsnio 4 dalyje. Tačiau, ji neketina laikinai sustabdyti vertinimo

⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Dveji Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės taikymo metai. Unikali ES žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos priemonė“, COM (2023) 99, I priedas.

¹⁰ EGADP finansavimo susitarimų 6 straipsnis ir EGADP paskolų susitarimų 7 straipsnis.

¹¹ EGADP reglamento 24 straipsnio 1 dalis ir 53 konstatuojamoji dalis, taip pat žr. 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamento (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti, 3 straipsnio 9 dalį ir joje nurodytas išimtis.

¹² Pagal EGADP reglamento 24 straipsnį ir 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamento (ES) 2020/2094 3 straipsnio 9 dalį.

laikotarpio, laukdama, kol valstybės narės pateiks papildomus ar pataisytus dokumentus, jeigu dėl to kiltų pavojus, kad iki 2026 m. lapkričio 20 d. EFK nebus pateiktas preliminarus vertinimas.

Kaip nurodyta 2025 m. birželio 4 d. Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“, valstybės narės primygtinai raginamos iš anksto planuoti ir užtikrinti, jog išsamūs ir patikimi įrodymai būtų pateikti kuo anksčiau ir laiku, siekiant palengvinti vertinimą ir išvengti įsipareigojimų panaikinimų. Kadangi vertinimo laikotarpiu Komisijos tarnybos ir valstybių narių institucijos turės labai mažai laiko keistis informacija, įrodymais su Komisijos tarnybomis turėtų būti neoficialiai dalijamasi, kai tik jie gaunami, net prieš oficialų paskutinių mokėjimo prašymų pateikimą. Tai ypač svarbu kalbant apie tarpines ir siektinas reikšmes, kurios vertinamos atrankos būdu, kai siekiant patikrinti, ar tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, valstybių narių institucijoms ir Komisijos tarnyboms dažnai prireikia informacija keistis keletą kartų.

3.3. Mokėjimų sustabdymai ir tarpinių ir siektinų reikšmių nepasiekimas

EGADP reglamente nustatyta, kad visos tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. Tai turi pasekmių tarpinėms ir siektinoms reikšmėms, kurioms įtakos turi sprendimai sustabdyti mokėjimus.

a) Iki 2026 m. rugpjūčio 31 d.

Kalbant apie visas tarpines ir siektinas reikšmes, už kurias mokėjimas yra sustabdomas, tam, kad sustabdymas būtų panaikintas ir sustabdyta suma išmokėta, atitinkama valstybė narė privalo imtis visų būtinų taisyklių priemonių per 6 mėnesius nuo sprendimo dėl sustabdymo priėmimo, kaip numatyta EGADP reglamento 24 straipsnio 8 dalyje, ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. (žr. 3.1 skirsnį).

Tais atvejais, kai sprendimas dėl sustabdymo tebegalioja 2026 m. rugpjūčio 31 d., atitinkamos valstybės narės ne vėliau kaip 2026 m. rugsėjo 30 d. turėtų pateikti visus atitinkamus įrodymus, kad iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. jos ėmėsi būtinų priemonių užtikrinti, kad atitinkamos tarpinės ir siektinos reikšmės būtų patenkinamai pasiektos.

b) Po 2026 m. rugpjūčio 31 d.

Pagal EGADP reglamentą, dėl veiksmų, kurių imtasi po 2026 m. rugpjūčio 31 d., negalima pateikti teigiamo įvertinimo. Todėl po tos datos pradėti mokėjimo sustabdymo procedūros, kaip aprašyta EGADP reglamento 24 straipsnio 6 ir 8 dalyse, kuria siekiama suteikti valstybėms narėms laiko imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad atitinkama (-os) tarpinė (-ės) ar siektina (-os) reikšmė (-ės) būtų patenkinamai pasiekta (-os) per šešių mėnesių laikotarpį, nebėra prasmės. Taigi, jei po 2026 m. rugpjūčio 31 d. bus įvertinta, kad kuri nors tarpinė ar siektina reikšmė nėra patenkinamai pasiekta, Komisija mokėjimo sustabdymo procedūros nepradės.

Užuot tai dariusi, ji pradės EGADP reglamento 24 straipsnio 8 dalyje numatytą sumažinimo procedūrą, dėl kurios gali būti proporcingai sumažintas finansinis įnašas ir, kai taikytina,

paskola. Laikydamosi Komisijos pranešimo „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų gairės“¹³ IV priede nustatytos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę taikomos sumažinimo ir susigrąžinimo tvarkos, Komisija paveiktą sumą apskaičiuos pagal 2023 m. vasario 21 d. komunikato¹⁴ II priede nustatytą metodiką, taikomą mokėjimų sustabdymams apskaičiuoti.

Todėl Komisija informuos valstybę narę, kad, jos preliminariu vertinimu, atitinkama tarpinė arba siektina reikšmė nėra patenkinamai pasiekta, o valstybė narė turės per du mėnesius pateikti savo pastabas prieš Komisijai priimant galutinį vertinimą. Tuo pat metu, kai bus pradėta taikyti sumažinimo tvarka, Komisija imsis veiksmų įgyvendinimo sprendimui, kuriuo leidžiama išmokėti bet kokią likusią sumą, priimti, remdamasi vertinimu, kad likusios tarpinės ir siektinos reikšmės yra patenkinamai pasiektos (žr. ankstesnį skirsnį).

Jei valstybės narės pastabos nepakeis Komisijos preliminaraus vertinimo, Komisija priims sprendimą sumažinti finansinį įnašą arba paskolą.

Jei dėl valstybės narės pastabų Komisija visiškai arba iš dalies persvarstys savo vertinimą, atitinkamos sumos mokėjimo procesas analogiškai bus vykdomas laikantis pirmesniame skirsnyje nurodytos tvarkos. Komisija, tiek, kiek tai būtina, naudosis EGADP reglamento 53 konstatuojamojoje dalyje ir 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamento (ES) 2020/2094 3 straipsnio 9 dalyje nustatyta galimybe užtikrinti, kad mokėjimai valstybėms narėms būtų atlikti.

3.4. Anksčiau pasiektų tarpinių ir siektinų reikšmių atšaukimų tvarka

Remiantis EGADP reglamento 24 straipsnio 3 dalies antruoju sakiniu, „[p]atenkinamas tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimas suponuoja, kad atitinkama valstybė narė neatšaukė priemonių, susijusių su pirmiau tinkamai pasiektomis tarpinėmis reikšmėmis ir siektinomis reikšmėmis“. Komisija paaiškino šios nuostatos taikymą 2023 m. rugsėjo 19 d. priimtoje atšaukimo įgyvendinant EGADP sistemoje¹⁵.

Kadangi atšaukimai yra neatsiejamai susiję su mokėjimo prašymų vertinimu, Komisija užtikrins, kad į bet koki valstybės narės atšaukimą atitinkama valstybė narė arba Komisija atsižvelgtų iki galutinio mokėjimo atlikimo.

Jei po 2026 m. rugpjūčio 31 d. Komisija manys, kad atšaukimas įvyko, ji pradės EGADP reglamento 24 straipsnio 8 dalyje nustatytą sumažinimo procedūrą, kad Sąjungos biudžetas liktų tokioje pačioje padėtyje kaip ir tuo atveju, jei atšaukta tarpinė ar siektina reikšmė niekada nebūtų buvusi laikoma patenkinamai pasiekta. Laikydamosi atšaukimo įgyvendinant EGADP

¹³ C/2024/4618.

¹⁴ COM(2023) 99, II priedas.

¹⁵ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės tolesnio įgyvendinimo, COM(2023) 545, II priedas.

sistemos¹⁶, Komisija paveiktą sumą apskaičiuos pagal 2023 m. vasario 21 d. komunikato II priede¹⁷ nustatytą sustabdymo metodiką.

Tuo pat metu, kai bus pradėta taikyti sumažinimo tvarka, Komisija imsis veiksmų įgyvendinimo sprendimui, kuriuo leidžiama išmokėti bet kokią likusią sumą, priimti, remdamasi vertinimu, kad tarpinės ir siektinos reikšmės yra patenkinamai pasiektos. Vadinasi, atšaukimo paveikta suma bus atskaityta iš galutiniame mokėjimo sprendime nurodytosios ir gali paveikti ne daugiau kaip visą mokėjimo sprendime nurodytą sumą.

Valstybė narė turės per du mėnesius pateikti savo pastabas. Ji savo pastabose turėtų įrodyti arba tai, kad joks atšaukimas neįvyko, arba tai, kad ji ėmėsi būtinų priemonių užtikrinti, kad atitinkama tarpinė ar siektina reikšmė vėl būtų patenkinamai pasiekta. Kadangi atšaukimas yra susijęs su mokėjimais, bus atsižvelgiama į veiksmus, kurių valstybė narė ėmėsi iki Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama atlikti mokėjimą, priėmimo dienos.

Jei dėl valstybės narės pastabų Komisija (iš dalies) persvarstys savo vertinimą dėl tarpinės arba siektinos reikšmės atšaukimo fakto, remdamasi tuo, ji priims sprendimą leisti išmokėti likusios mokėjimo sumos dalį arba visą likusią mokėjimo sumą. Komisija, tiek, kiek tai būtina, naudosis EGADP reglamento 53 konstatuojamojoje dalyje ir 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamento (ES) 2020/2094 3 straipsnio 9 dalyje nustatyta galimybe užtikrinti, kad mokėjimai valstybėms narėms būtų atlikti.

Jei Komisija laikosi nuomonės, kad viena ar daugiau tarpinių ir siektinų reikšmių buvo atšauktos tuo metu, kai buvo priimtas Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo leidžiama atlikti mokėjimą, arba kai buvo pranešta, kad atšaukimas turi įtakos visai mokėjimo sumai, ji priima atitinkamą sprendimą dėl sumažinimo.

Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės 2026 m. turėtų aktyviai stebėti atšaukimo riziką, kad atšaukimai neturėtų įtakos paskutinių mokėjimo prašymų vertinimui.

Nuo 2027 m. Komisija pagal Europos semestrą taip pat toliau kasmet stebės, kaip įgyvendinamos konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos (KŠSR), įskaitant tas, į kurias atsižvelgiama EGADP priemonėmis.

3.5. Galutinės valdymo deklaracijos ir galutinės auditų santraukos

EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta, kad su mokėjimo prašymu turi būti pateikiama valdymo deklaracija ir auditų santrauka. Todėl, laikydamosi galutinio mokėjimo prašymų pateikimo termino, valstybės narės iki 2026 m. rugsėjo 30 d. kartu su savo paskutiniu mokėjimo prašymu turi pateikti galutines valdymo deklaracijas ir auditų santraukas.

Planuodamos 2026 m. nacionalinius auditus, valstybės narės raginamos atsižvelgti į tarpinių ir siektinų reikšmių, kurios turi būti įtrauktos į paskutinį mokėjimo prašymą, skaičių, kad jos

¹⁶ COM(2023) 545, II priedas.

¹⁷ COM(2023) 99, II priedas.

užtikrintų tinkamą audito aprėptį ir laiku pateiktų patikinimą, pagrindžiantį galutinę valdymo deklaraciją.

Su paskutiniu mokėjimo prašymu pateiktų valdymo deklaracijų ir auditų santraukų pateikti nebereikės. Tačiau, kaip nurodyta 6 skyriuje, valstybės narės ir toliau privalo vykdyti kontrolę ir auditą bei pranešti apie jų rezultatus, taip pat apie (įtariamus) pažeidimus, kaip numatyta EGADP reglamento 22 straipsnyje. Be to, valstybių narių prašoma Komisijos tarnyboms taip pat pranešti apie visus tarpinių ir siektinų reikšmių *ex post* rezultatus, kurie būtų buvę pasiekti po paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo ir po paskutinio mokėjimo atlikimo.

4. FINANSŲ VALDYMAS UŽBAIGIANT PROGRAMA

4.1. Išankstinis išankstinio finansavimo patvirtinimas

Jei valstybė narė gavo išankstinį finansavimą pagal EGADP reglamento 13 straipsnį arba 21d straipsnį, atitinkama išankstinio finansavimo suma proporcingai atskaitoma iš vėlesnių finansinio įnašo ir paskolų mokėjimų, remiantis išmokos suma. Valstybės narės gali prašyti iš mokėjimo prašymų išskaičiuoti papildomas sumas, kad išankstinis finansavimas būtų patvirtintas anksčiau. Patvirtinimo mechanizmas nustatytas finansavimo susitarimo 5 straipsnyje ir paskolos susitarimo 6 straipsnyje.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visas išankstinis finansavimas iš visų turimų lėšų šaltinių (t. y. pagal priemonę „NextGenerationEU“, aukcione pardavus leidimus pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (toliau – ATLPS) ir pervedimų iš prisitaikymo prie „Brexit’o“ rezervo) būtų visiškai patvirtintas iki 2026 m. gruodžio 31 d. Pagal finansavimo susitarimus iki tos dienos nepatvirtintos sumos turės būti susigrąžintos. Pagal paskolos susitarimus iki tos dienos nepatvirtintos sumos taps nedelsiant mokėtinos ir grąžintinos, o Komisija gali jas susigrąžinti išskaičiuodama jas iš valstybei narei pagal EGADP arba kitą ES programą mokėtinų sumų.

Siekiant sumažinti tokį susigrąžinimo poreikį, valstybės narės raginamos prašyti patvirtinti visą likusią išankstinio finansavimo sumą prieš paskutinio mokėjimo prašymo pateikimą. Toks išankstinis patvirtinimas supaprastins Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės finansinį užbaigimą tiek valstybėms narėms, tiek Komisijai, palengvins administravimą galutiniame itin svarbiame įgyvendinimo etape ir sumažins riziką, susijusią su galimais susigrąžinimais ar išankstiniais grąžinimais. Platesniu mastu taip prisidedama prie patikimo finansų valdymo, nes užbaigimo metu išmokos dar labiau suderinamos su finansavimo poreikiais. Tai taip pat sumažintų poveikį nacionaliniams biudžetams, nes nebereikėtų susigrąžinti nepatvirtinto skirtumo pasibaigus EGADP.

4.2. Galutiniai įsipareigojimų panaikinimai dėl nevisiško lėšų panaudojimo EGADP pabaigoje

Kalbant tiek apie finansinius įnašus, tiek apie paskolas, bet kokia nepanaudota ES įnašo suma, skirta valstybei narei pagal finansavimo ir paskolų susitarimus, bus panaikinta, kai bus įvykdytos visos atitinkamos teisinės ir mokėjimo pareigos. Dėl tokio įsipareigojimo panaikinimo finansavimo ir paskolų susitarimų iš dalies keisti nereikia. Įsipareigojimų panaikinimo procesas priklauso nuo to, kuris iš trijų EGADP finansavimo šaltinių yra panaikinamas.

Visų pirma:

1. Kalbant apie priemonės „NextGenerationEU“ finansinius įnašus ir paskolas, Komisija panaikins bet kokią konkrečiai valstybei narei skirtą, bet iki 2026 m. gruodžio 31 d. nesumokėtą sumą, atsižvelgdama į visas likusias finansinį poveikį galinčias turėti pareigas ar tvarką.
2. Kalbant apie lėšas, perkeltas iš prisitaikymo prie „Brexito“ rezervo, Komisija panaikins bet kokią konkrečiai valstybei narei skirtą, bet iki 2026 m. gruodžio 31 d. neišmokėtą sumą, atsižvelgdama į visas likusias finansinį poveikį galinčias turėti pareigas ar tvarką.
3. Kalbant apie lėšas, gautas aukcione pardavus leidimus pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (toliau – ATLPS), Komisija panaikins bet kokią konkrečiai valstybei narei skirtą, bet iki 2026 m. gruodžio 31 d. neišmokėtą sumą, atsižvelgdama į visas likusias finansinį poveikį galinčias turėti pareigas ar tvarką.

5. PAREIGOS TEIKTI ATASKAITAS

Nors EGADP reglamente nustatyta EGADP įgyvendinimo pabaigos data, nei reglamente, nei dviejuose deleguotuosiuose reglamentuose nenustatyta ataskaitų teikimo pareigų pabaigos data. Siekdama kuo labiau sumažinti su duomenų rinkimu susijusį administracinį darbą ir kartu užtikrinti būtiną skaidrumą ir duomenų prieinamumą atliekant EGADP *ex post* vertinimą, Komisija tikisi, kad po 2026 m. valstybės narės ataskaitas teiks tik kai kuriomis aplinkybėmis, kaip nurodyta tolesniuose skirsniuose.

5.1. Galutinis tarpinių ir siektinų reikšmių pusmečio ataskaitų teikimas

Pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/2106 2 straipsnį, valstybių narių EGAD planų įgyvendinimo pažangos ataskaitos teikiamos kasmet, ne vėliau kaip balandžio 30 d. ir spalio 15 d. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d., o paskutiniai mokėjimo prašymai turi būti pateikti ne vėliau kaip 2026 m. rugsėjo 30 d., Komisija jau bus susipažinusi su valstybės narės pozicija dėl visų EGAD planuose numatytų tarpinių ir siektinų reikšmių įgyvendinimo pažangos. Taigi

teikti ataskaitos 2026 m. spalio 15 d. nebereikėtų. Todėl paskutinis ataskaitų teikimo etapas turėtų įvykti iki 2026 m. balandžio 30 d.

5.2. Galutinis bendrų rodiklių pusmečio ataskaitų teikimas

Pagal EGADP reglamento 29 straipsnį ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/2106 2 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės apie bendrus rodiklius praneštų du kartus per metus – iki vasario 28 d. ir rugpjūčio 31 d.

Turint omenyje bendrų rodiklių, kaip svarbių veiklos ir rezultatų rodiklių, aktualumą, duomenų rinkimo vėlavimą ir būtinybę surinkti geriausius turimus duomenis *ex post* vertinimui iki 2028 m. gruodžio 31 d. atlikti, valstybės narės privalo 2027 m. pateikti dvi bendrų rodiklių ataskaitas, o 2028 m. vasario mėn. – galutinę bendrų rodiklių ataskaitą. Galutiniu ataskaitų teikimo etapu valstybės narės turi konsoliduoti visas anksčiau apskaičiuotas vertes. Kai to padaryti neįmanoma, valstybės narės turi pateikti galutinį įvertį ir taikytos metodikos paaiškinimą.

5.3. Galutinis ataskaitų dėl 100 galutinių gavėjų, gaunančių didžiausią finansavimo sumą, teikimas

Pagal EGADP reglamento 25a straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės du kartus per metus praneštų apie 100 galutinių gavėjų, gaunančių didžiausią finansavimo sumą pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Vadovaujantis Komisijos gairėmis, visos valstybės narės turi bent du kartus per metus atnaujinti savo nacionaliniuose portaluose skelbiamus duomenis ir raginamos pasidalyti tais atnaujintais duomenimis su Komisija tuo pačiu metu, kai balandžio ir spalio mėn. teikiamos pusmečio ataskaitos.

Siekdamos atsižvelgti į duomenų prieinamumo vėlavimą ir pateikti informaciją apie galutinį lėšų panaudojimą, valstybės narės turi ir toliau du kartus per metus atnaujinti savo nacionalinius portalus ir 2028 m. balandžio mėn. pateikti Komisijai paskutinį galutinių gavėjų duomenų pusmečio atnaujinimą.

Be to, kaip reikalaujama EGADP reglamento 25a straipsnio 4 dalyje, valstybės narės turi prižiūrėti nacionalinius portalus bent iki 2028 m. gruodžio 31 d., laikydamosi savo pareigos pašalinti visus asmens duomenis iš paskelbto duomenų rinkinio praėjus dvejiems metams nuo finansinių metų, kuriais finansavimas buvo išmokėtas atitinkamiems galutiniams gavėjams, pabaigos.

5.4. Tolesnis ataskaitų dėl su klimatu susijusių išlaidų teikimas

Vadovaudamasi Tarybos išvadomis dėl žaliųjų obligacijų pagal priemonę „Next Generation EU“ 7817/21¹⁸, Komisija dalį EGADP išmokų finansuoja žaliosiomis obligacijomis pagal NGEU, paremtomis tvirta ir patikima sistema, kuri apima reikalavimą pranešti apie pajamų

¹⁸ Tarybos išvados dėl žaliųjų obligacijų pagal priemonę „Next Generation EU“ – Patvirtinimas (2021 m.), 7817/21.

panaudojimą. Atitinkamai finansavimo susitarimo 7 straipsnyje ir paskolos susitarimo 8 straipsnyje reikalaujama, kad EGADP mokėjimo prašymą teikiančios valstybės narės praneštų apie vykdant reformas ir investicijas, kurioms suteiktas teigiamas klimato srities žymuo, patirtas bendras išlaidas, kuriomis grindžiamos Komisijos ataskaitos dėl pajamų iš žaliųjų obligacijų panaudojimo. Kai kurios iš šių priemonių nacionaliniu lygmeniu gali būti įgyvendinamos ir po 2026 m. Todėl valstybės narės turėtų ir toliau teikti su reformomis ir investicijomis, kurioms suteiktas klimato srities žymuo, susijusių bendrų išlaidų duomenis, kol praneštos sumos atitiks konkrečios priemonės ar papriemonės, kuriai priskirtas teigiamas klimato koeficientas, numatomas išlaidas arba nenumatoma jokių papildomų išlaidų, arba iki 2031 m. gruodžio 31 d., priklausomai nuo to, kuri data ankstesnė. Tokios ataskaitos turėtų būti teikiamos bent du kartus per metus (iki birželio mėn. pabaigos ir iki gruodžio mėn. pabaigos). Jei pakeitimų nėra arba priemonės išlaidos yra galutinės ir nenumatoma jokių papildomų išlaidų, apie tai taip pat turėtų būti pranešta. Šiuo tikslu Komisija ir toliau teiks ataskaitų teikimo priemonę.

6. KONTROLĖ, AUDITAS ir DUOMENŲ SAUGOJIMAS PO 2026 m.

Komisijos ir valstybių narių pasirašytuose finansavimo ir paskolų susitarimuose dėl EGADP įgyvendinimo reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi tam tikrų priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti¹⁹. Prie jų priskiriamas *ex ante* ir *ex post* kontrolės bei audito darbas, taip pat įrašų saugojimas ir pareigos teikti ataskaitas. Pagal EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalį, valstybės narės gali pasikliauti savo įprastomis nacionalinio biudžeto valdymo sistemomis.

Valstybių narių pareiga apsaugoti Sąjungos finansinius interesus taikoma EGADP remiamoms priemonėms, neatsižvelgiant į Sąjungos mokėjimų valstybėms narėms laiką, taip pat po 2026 m.

Komisija primena, kad EGADP reglamento nuostatos taikomos tik toms reformoms ir investicijoms, kurios įtrauktos į atitinkamus Tarybos įgyvendinimo sprendimus. Komisija taip pat primena, kad EGADP reglamento nuostatos taikomos visoms išlaidoms, patirtoms įgyvendinant konkrečią EGADP priemonę, įtrauktą į Tarybos įgyvendinimo sprendimus, o iš pradžių numatytos ar į biudžetą įtrauktos sumos šiam nustatymui nėra svarbios.

6.1. Tolesnė nacionalinė kontrolė ir auditas

Komisijos ir valstybių narių pasirašytose finansavimo ir, kai taikoma, paskolos susitarimuose numatytos pareigos neturi galiojimo pabaigos datos. Kalbant apie nacionalinę kontrolę ir auditą po 2026 m., Komisija visų pirma atkreipia dėmesį į šias pareigas:

valstybės narės, laikydamosi finansavimo ir paskolų susitarimų 3 ir 4 pagrindinių reikalavimų, turi užtikrinti **tinkamas priemones ir tvarką, kad būtų pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės** ir kad pateikta informacija būtų tiksli, įskaitant *ex ante* ir *ex post* kontrolę ir auditą.

¹⁹ Finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalis ir paskolos susitarimo 20 straipsnio 1 dalis.

Nors visa *ex ante* kontrolė turi būti vykdoma prieš pateikiant mokėjimo prašymą, jei iki mokėjimo prašymo pateikimo *ex post* darbas, susijęs su tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, nėra užbaigtas, valstybės narės raginamos jį užbaigti iki paskutinio mokėjimo atlikimo ir ne vėliau kaip 2027 m. I ketv. Valstybės narės raginamos pasidalyti šiais rezultatais su Komisija, kai tik jie bus gauti.

Pagal EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalį²⁰ ir 1 bei 2 pagrindinius reikalavimus, valstybės narės turi užtikrinti veiksmingą ir efektyvią ***ex ante* kontrolę Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti**. Tokia *ex ante* kontrolė apima kontrolę, vykdomą prieš valstybės narėms atliekant bet kokius mokėjimus, susijusius su EGADP priemonėmis (t. y. mokėjimus rangovams, galutiniams gavėjams ir kt.). Pareiga ir toliau vykdyti šią *ex ante* kontrolę galioja tol, kol valstybė narė atliks visus tokius mokėjimus, net jei tokie mokėjimai būtų atliekami po 2026 m. Konkrečiais finansinių priemonių, subsidijavimo schemų ir kapitalo injekcijų atvejais, dėl kurių valstybės narės yra pasirašiusios teisinius susitarimus pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo reikalavimus, įskaitant nuostatas dėl Sąjungos finansinių interesų apsaugos, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šios priemonės būtų įgyvendinamos laikantis tų atitinkamų teisinių susitarimų ir visų juose nustatytų kontrolės ir audito pareigų.

Pagal EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalį ir 1, 2 ir 5 pagrindinius reikalavimus, valstybės narės, be *ex ante* kontrolės, turi ir toliau vykdyti ***ex post* kontrolę ir tinkamą bei nepriklausomą auditą tam, kad užtikrintų Sąjungos finansinių interesų apsaugą**. Tokia *ex post* kontrolė ir auditas apima kontrolę ir auditą, vykdomus valstybei narei atlikus bet kokius su EGADP priemonėmis susijusius mokėjimus, ir visų pirma yra skirti sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų, taip pat dvigubo finansavimo prevencijai, nustatymui ir ištaisymui. Tokią *ex post* kontrolę ir auditą valstybės narės privalo vykdyti tol, kol įvykdys savo pareigas. Taip pat tikimasi, kad valstybės narės *ex post* kontrolę ir auditą, skirtus Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, į atitinkamų nacionalinių institucijų planus įtrauks iki to laiko, kol bus atlikti visi su EGADP priemonėmis susiję valstybių narių mokėjimai ir bus įvykdyta tokia paprastai atsižvelgiant į riziką vykdoma kontrolė bei auditas. Rizika grindžiama kontrolė ir auditas turėtų būti skirti konkrečioms didelės rizikos temoms (t. y. interesų konfliktui, sukčiavimui, korupcijai, dvigubam finansavimui) arba konkrečioms didelės rizikos atvejams. Dėl to paprastai numatoma, kad planinė *ex post* kontrolė ir auditas bus vykdomi 2027 m., o galbūt ir 2028 m.

Be planuojamo *ex post* kontrolės ir audito darbo, valstybės narės turi ir toliau reaguoti į pranešimus apie pažeidimus, visų pirma susijusius su sukčiavimu, korupcija ir interesų konfliktu, ir bet kuriuo metu ateityje toliau tirti tokius atvejus, susijusius su EGADP priemonėmis.

Valstybės narės, laikydamosi 2 pagrindinio reikalavimo, turi ir toliau imtis tinkamų veiksmų neteisėtai pasisavintoms lėšoms susigrąžinti.

²⁰ EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „[i]gyvendindamos priemonę, valstybės narės, kaip priemonės paramos arba lėšų skolos gavėjos, pagal priemonę imasi visų tinkamų priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti ir užtikrinti, kad lėšų naudojimas, susijęs su priemonės lėšomis remiamomis priemonėmis, atitiktų taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę, visų pirma sukčiavimo, korupcijos ir interesų konflikto prevencijos, nustatymo ir ištaisymo srityje“.

Kaip pažymėta 3.5 skirsnyje, po galutinio mokėjimo prašymo pateikimo valdymo deklaracijų ir auditų santraukų daugiau pateikti nebereikės. Nepaisant to, valstybės narės raginamos pateikti Komisijai savo kontrolės ir audito rezultatus naudodamosi platforma „EUSend“²¹, kai tik jie bus gauti, nebent Komisija nurodytų kitaip. Komisija gali vykdyti auditus, kad patikrintų, ar valstybės narės ir toliau laikosi pirmiau nurodytų pareigų.

Komisijos vertinimu, kiekviena nacionalinė kontrolės sistema atitinka EGADP reglamento 19 straipsnio 3 dalies j punkto reikalavimus. Nors valstybės narės neprivalo po 2026 m. išlaikyti tikslų Komisijos įvertintų ir įgyvendinant EGADP 2021–2026 m. naudotų struktūrų, jos turi užtikrinti, kad turimos struktūros atitektų joms keliamus reikalavimus ir jų funkcijas. Sprendimą, kokias struktūras naudoti ir po 2026 m., priima valstybės narės, atsižvelgdamos, pavyzdžiui, į vykdytiną kontrolės intensyvumą ir išlaidų veiksmingumo aspektus. Valstybės narės turėtų informuoti Komisiją apie visus kontaktinio punkto pakeitimus pagal finansavimo susitarimo 14 straipsnį ir 1 pagrindinį reikalavimą. Šis kontaktinis punktas turėtų koordinuoti reagavimą į visus Komisijos, Europos prokuratūros, OLAF, EAR ar kitų atitinkamų įstaigų prašymus ir su jais susijusius tolesnius veiksmus.

6.2. Informacijos saugojimas ir prieinamumas

Pagal keletą nuostatų valstybės narės įpareigojamos saugoti su EGADP priemonėmis susijusius duomenis ir užtikrinti prieigą prie jų, nes jie išliks aktualūs ir po 2026 m. gruodžio 31 d. Visų pirma:

- finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalies c punkte ir paskolos susitarimo 20 straipsnio 1 dalies c punkte reikalaujama, kad valstybės narės rinktų duomenis apie finansavimo gavėjus, rangovus, subrangovus ir tikruosius savininkus ir užtikrintų prieigą prie jų.
- Finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalies d punkte ir paskolos susitarimo 20 straipsnio 1 dalies d punkte reikalaujama, kad valstybės narės saugotų įrašus pagal Finansinio reglamento 133 straipsnį²².
- Finansavimo susitarimo 12 straipsnio 2 dalyje ir paskolos susitarimo 21 straipsnio 2 dalyje nustatyti papildomi reikalavimai saugoti ir pateikti tinkamus patvirtinamuosius dokumentus, įrodančius, kad EGAD planas buvo tinkamai įgyvendintas, kad jo įgyvendinimas atitinka finansavimo susitarime ir paskolos susitarime išvardytas pareigas ir kad Tarybos įgyvendinimo sprendime nurodytos tarpinės ir siektinos reikšmės buvo patenkinamai pasiektos.

Pagal Finansinio reglamento (naujos redakcijos) 133 straipsnį, taip pat finansavimo susitarimo 12 straipsnį ir paskolos susitarimo 21 straipsnį, duomenys turėtų būti saugomi penkerius metus nuo galutinio mokėjimo dienos. Siekdama užtikrinti nuoseklų požiūrį, Komisija ragina visas

²¹ „EUSend“ – internetinė mainų platforma, skirta dokumentams saugiai perduoti tarp Komisijos ir išorės suinteresuotųjų subjektų.

²² 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija), OL L, 2024 9 26, p. 1, 133 straipsnis, kurio pakeičiamas ankstesnės Finansinio reglamento redakcijos 132 straipsnis.

valstybes nares užtikrinti duomenų saugojimą ir prieigą prie jų bent iki 2031 m. gruodžio 31 d. Be to, pagal Finansinio reglamento 133 straipsnio 2 dalį, tokie auditų, apeliacinių skundų, ieškinių ir ginčų, susijusių su teisiniais įsipareigojimais, nagrinėjimo duomenys, įrašai ir dokumentai arba su OLAF tyrimais susiję duomenys, įrašai ir dokumentai saugomi tol, kol tokie auditai, apeliacinių skundų, ieškinių ir ginčų nagrinėjimas arba tyrimai bus užbaigti. Jei to prašoma atliekant auditą, patikras ar tyrimus, šie duomenys turėtų būti pateikiami Komisijai, Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF), Europos Audito Rūmams (EAR) ir Europos prokuratūrai.

6.3. Tolesnė ES kontrolė, auditas ir tyrimai

Vadovaujantis finansavimo susitarimų ir paskolų susitarimų sąlygomis²³, Komisija ir toliau naudosis savo teisėmis atlikti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo patikrinimus, peržiūras, patikras ir auditus ne ilgiau kaip penkerius metus po galutinio mokėjimo atlikimo.

Ši kontrolės veikla susijusi su informacija ir pagrindu, kurie pateikiami dėl tarpinių ir siektinų reikšmių patenkinamo pasiekimo, Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencija, nustatymu ir ištaisymu, įskaitant finansavimo susitarimo 11 straipsnio taikymą, ir finansavimo susitarimo 4 straipsnio 2 dalies dėl dvigubo finansavimo taikymu. Kaip nustatyta finansavimo susitarimo 12 straipsnio 3 dalyje ir paskolos susitarimo 21 straipsnio 3 dalyje, naudotis savo atitinkamomis teisėmis gali ir OLAF, Europos prokuratūra ir Europos Audito Rūmai.

Be reikalavimo saugoti duomenis, įrašus ir dokumentus ir užtikrinti prieigą prie jų (6.1 skirsnis), valstybės narės privalo bendradarbiauti atliekant pirmiau minėtus patikrinimus, peržiūras, patikras, auditus ir tyrimus. Todėl valstybės narės suteikia Komisijos, OLAF, EAR ir, kai taikytina, Europos prokuratūros pareigūnams galimybę patekti į vietas ir patalpas, kuriose buvo vykdomos pagal EGADP finansuotos investicijos ir reformos, ir panašias pareigas nustato visiems galutiniams išmokėtų lėšų gavėjams. Valstybių narių prašoma paskirti kontaktinį punktą (žr. 6.1 skirsnį) arba specialų kontaktinį punktą, kuris po 2026 m. atsakytų į užklausas arba padėtų palaikyti ryšius atliekant pirmiau minėtus patikrinimus, peržiūras, patikras, auditus ir tyrimus.

Komisija ir toliau stebės, kaip įgyvendinamos po 2026 m. gruodžio 31 d. pateiktos jos audito rekomendacijos, taip pat iki tos datos pateiktos, bet dar neįgyvendintos rekomendacijos. Komisija toliau naudosis savo teise dalyvauti susigražinant lėšas tais atvejais, kurie nustatyti sistemoje „Lėšų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę sumažinimas ir susigražinimas“²⁴. Prireikus Komisija užtikrins veiksmingą OLAF finansinių rekomendacijų įgyvendinimą.

²³ Finansavimo susitarimo 12 straipsnis ir paskolos susitarimo 21 straipsnis.

²⁴ C/2024/4990, Komisijos pranešimas „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų gairės“, IV priedas.

6.4. Toliau taikoma pranešimo apie (įtariamus) pažeidimus tvarka

Nors valstybės narės šiuo metu privalo pranešti Komisijai apie (įtariamus) pažeidimus su mokėjimo prašymais pateikdamos valdymo deklaracijas ir auditų santraukas, po paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo valdymo deklaracijos teikiamos nebus. Todėl, siekdama užtikrinti, kad apie (įtariamus) pažeidimus būtų pranešama ir po galutinio mokėjimo prašymo pateikimo, Komisija ragina valstybes nares šiuo tikslu naudotis Pažeidimų valdymo sistema (IMS). Be to, valstybės narės taip pat raginamos apie visus tokius atvejus pranešti Ekonomikos ir finansų reikalų GD per platformą „EUSend“²⁵.

Be to, remiantis OLAF reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013²⁶ nuostatomis, valstybės narės privalo taikyti tinkamą tvarką, kuria užtikrinama, kad apie galimus sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejus tyrimo tikslais būtų pranešama OLAF²⁷. Todėl, pateikus paskutinę valdymo deklaraciją ir auditų santrauką, apie tokius atvejus vis tiek turi būti nedelsiant ir ne vėliau kaip per nustatytą terminą pranešama OLAF. Iš tiesų, atsižvelgiant į SESV 325 straipsnį ir OLAF reglamento 8 straipsnio 3 dalį, valstybės narės privalo, jeigu to nedraudžia nacionalinė teisė, Tarybos prašymu arba savo iniciatyva nedelsdamos perduoti OLAF visą informaciją, dokumentus ar duomenis, kurie laikomi susijusiais su kova su Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu, korupcija ar kita neteisėta veikla.

Be to, valstybės narės, dalyvaujančios vykdant tvirtesnę Europos prokuratūros bendradarbiavimą, pagal Tarybos reglamento (ES) 2017/1939²⁸ 24 straipsnio 1 dalį privalo pranešti Europos prokuratūrai apie įtariamą nusikalstamą elgesį. Apie bet kokią elgesį, kuris gali būti laikomas Europos prokuratūros kompetencijai priklausančia nusikalstama veika, turėtų būti pranešama per specialią Europos prokuratūros IT platformą.

Pagal Finansinio reglamento 36 straipsnio 8 dalį, valstybės narės privalo pateikti informaciją apie faktus ir išvadas, nustatytus galutiniuose teismo sprendimuose ar galutiniuose administraciniuose sprendimuose, remiantis Finansinio reglamento 138 straipsnio 1 dalies c punkto iv papunktyje ir d punkte nurodytomis priežastimis, kai tik sužino apie tokią informaciją. Komisija ragina valstybes nares šiuo tikslu naudoti Pažeidimų valdymo sistemą (IMS).

²⁵ Ekonomikos ir finansų reikalų GD kiekvienai valstybei narei sukurs specialų kanalą, kad ši platforma būtų naudojama pranešimams apie įtariamo sukčiavimo atvejus teikti.

²⁶ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999.

²⁷ Tyrimo tikslais teikiami pranešimai turėtų būti siunčiami OLAF kontaktiniam punktui el. paštu (OLAF-FMB-SPE@ec.europa.eu).

²⁸ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje.